

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на рік року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 8 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на рік року . . . 10 рублів
або 20 франків
Початковий час по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника. — Експедиція місцева в Агенції Ландовского в пасажі Гавмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Режисмації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Голоси праси

в справі цешинській і цілейській заслуговують на увагу.

В таких случаях виходить душа більше наверх як коли-небудь другим разом. Нотуємо ті голоси без коментарів, бо висказаного нами суду про ті дві драстичні пригоди політичного значіння не маємо причини змінити.

В справі цешинської гімназії покликують ся «Deutsches Volksblatt» на «Gazet-y Narod-ovu» і, наводячи її допис з Шлеска, каже: Коли пос. Сьвезки питав міністра бар. Гавча о причини відклонення права публичности для згаданої гімназії, то одержав відповідь, що правительством не лише невдоволене з тамошнього збору учительського, але що є і «висші політичні взгляди», для яких міністер мусить відказати просьбі пос. Сьвезкого. Як же се взгляди? Бар. Гавч, рефлектуючи на спадщину по гр. Бадені, думає тою заборону права публичности приєднати собі невдоволених шлеских Німців. Про справу цілейську приносить «Deutsch. Volksblatt» передову статтю, надписану: «Експерименти» і каже: В тім порушенні правительством проявляє ся кокетерія. Оно думає закрити гімназії словінсько-німецької в Цілейі приборкати німецьких націоналів в Стирії. Не повелись проби примирення в Чехії, то робить ся проба примирення на полудні. Се політика з дня на день. Чи поведе ся?

«N. fr. Press» подаючи комунікат «Fremdenblatt-y» про Цілей, похваляє крок сей правительством в цілости, але боїть ся, чи через витворене паралельних клас при гімназії німецькій, де мають бути уміщені словінські ученики, та гімназія не перемінить ся з часом на утраквістичну? «N. fr. Presse» жадає проте знати докладно, що буде, і намовляє міністра, щоби він не тільки нових словінських учеників до гі-

мназії не приймав, але навіть теперішних розігнав на чотири вітри.

Градецка «Tagespost» каже: Правительством знесло низшу словінсько-німецьку гімназію в Цілейі задля недостатку покриття коштів удержання і приділило учеників до гімназії німецької. Се добре. Але що стане ся в недалекій будучности? Бо ми зачуваємо, що межі міністерством а виділом краєвим ведуть ся якісь переговори, щоби Словінцям за гімназію дати словінський конвент. Німці і на се не можуть пристати, бо в такім конвенті образували ся би лише самі словінські фанатики. Треба пильнувати справи! Але хоч правительством знесло гімназію словінську та ще обіцяло завести в Цілейі школу ветеринарську, то Німці австрійські не подадуть ся. В борбі, що веде ся проти міністерства гр. Баденського, розходить ся о політичне і національне становище нашого народу в Австрії. Такі дрібні уступки не злагодають нашого становища до правительством. Як би на місце окремої словінсько-німецької гімназії мали прийти словінські паралельки при гімназії німецькій в Цілейі, то для нас було би се гірше, бо тоді нарушений німецький характер гімназії. Правительством хотіло вже давнійше утраквізувати гімназію німецьку в Цілейі, тільки ми заперотестували. Ми не підємо з дощу під окар.

Подібно виражають ся про акцію примирення Німців посередством знесення цілейської гімназії і два другі днівники градецькі: «Tagblatt» і «Volksblatt».

«Die Reichswehr», яко офіційний орган, старає ся знесення цілейської гімназії представити в світлі лагіднішим. Она каже: Знесення се свідчить, що правительством поступило по конституційному. Через заперечення кредиту на удержання сеї гімназії відобрано правительству можливість, удержати її на даліше. Правительством не хотіло нарушити конституцію. Управлінням всеї

справи наступить на основі порозуміння обох народностей стирийських.

Крок правительством є лише провізоричний.

Інакше дивить ся на справу цілейську праска «Politik». Для неї є розпоряджене бар. Гавча великою несподіванкою. Цілей — каже «Politik» — стоїть онять на порядку деннім, та сама Цілей, на котрій спотикнулось коаліційне міністерство. «Politik» дає відтак нарис тої страшної путі, яку перейшла справа цілейська в стирийським соймі і в раді державній. Під кінець 1895 р. — каже она — рознесла ся вість, що правительством задумало при гімназії німецькій в Цілейі завести паралельні словінські класи і сим вдоволити Словінців, що доси в Стирії не посідали ні одної середньої школи для своєї молодіжи. Німці підняли сейчас крик і consueto more, говорючи про насилуване німецького елементу, стали протестувати. Сойм стирийський заперотестував проти Цілейі 8 лютого 1896 р., а се було причиною, що словінські послі опустили соймову салю. Правительством вставило однак в бюджет на 1896 р. позицію на заснованя окремої гімназії в Цілейі. Позицію ту приняла більшість палати посольської, але Німці заявили сейчас (17 червня), що виступають з коаліції. В наслідок того уступив кабінет кн. Віндіш-Рецца. Настало міністерство урядниче, а палата посольська мимо крику Німців, приняла таки 10 липня позицію цілейську 173 голосами проти 143. Праса німецька казлась. Посипались віча і зазиви до послів німецьких, щоби они в третім читанні відкинули цілий бюджет. Але лівниця таки не послухала протестантів і голосувала за бюджетом. Гімназію заведено. Але 5 січня 1897 року упала знов позиція цілейська по причині, що багато послів з правіці не явило ся на засіданю. (Се був час руских різдвяних свят. — Прим. Ред.). Німці стали ликовати, не тямилась з радости. Але

3

Забавка не до забави.

Евгена Мандичевского.

(Дальше.)

Стара приятелька притиснула її своїми сильними раменами до грудий і даліше вела свою річ:

— Бачиш, Олю, тобі ще треба розривки, а о таку я хотіла для тебе постаратись. На останку ти мавш свій розум, свою волю, і можеш робити, як собі схочеш, бо справді сказавши, я о сватаню таки й не думала, позаяк, поміж нами сказавши, той пан, що про тебе випитував ся, представляє ся дуже ледащо: цілими днями дармує, і шукає розривок. Але коли би ти його побачила і з ним поговорила, то сповнила би ти його бажанє, та й сама уприємнила би собі хвилю життя.

Стара зложила поцілунок на червонім лиці малої.

В кілька день пішла мала відвідати свою приятельку, а в кілька хвиль по її приході прийшов і сусіда.

— Моя приятелька Ольга **, о котрій ми недавно говорили, — сказала господиня дому.

— Мій сусіда, що тебе бажав пізнати, пан Константин **.

— Так, — сказав пан Константин, приставляючи собі крісло. — Дуже мені мило, бо і як же би і не було мило пізнати паню. В такім товаристві все мило бути.

— Прекрасну, чудесну погоду маємо нині — сказав по хвилі мовчання пан Константин.

Пані згідно потвердила ту оклепану замітку що до зміни воздуха і стану температури, а пані дому додала зі своєї сторони, що такої погоди вже хіба давно не було.

— Нинішній день пригадує мені оден з найкрасних днів мого молодого віку, коли то я устроїв з товаришами прогульку в гірській околиці. Любите гірські сторони, мої пані?

Пані уважали за відповідне притакнути, а старша з них згадала на якусь там прогульку і зі своїх молодих літ.

— Тої прогульки ніколи не забуду, і того дня погідного, такого самісенького, як нині; але дивна річ, як ми видрапали ся на гору, зауважили ми зміну воздуха, а в дали побачили ми хмари.

— Певно, з такої гори далеко видко, — докинула старша.

— Навколо виднокруга уложили ся чорні хмари; з трудом сполучений був наш поворот,

бо вітер сильний дув напротив нас і засипував очі порохом і листям; колиж ми станули на долині, вібрало озеро, а вода хвилювала страшно: філі кидали в далі якимсь предметом, що годі було його розпізнати. Всі товариші догадували ся, що се бути може, коли я звернув увагу на двоє людей, чоловіка і жінку, що недалеко падали, та випруженим зором слідили предмет, що підносив ся на філях, то знов упав. Як лисавка перелетіла в моїй голові гадка: Се певно дитина нещасливих родичів потапає. Я, яко добрий пливак, — а пані уміють пливати?

Наступило запереченє.

— Я, отже, яко добрий пливак не нагадуєсь довго. Як стояв — в воду. Приближаю ся в кількох хвилях до предмету, але годі його обняти і принести до берегу. Прибираю різні положення, щоби догіднійше обняти потапаючого, але на дармо. Коли сили зачали мене опускати, щаслива філя викинула мене з дитиною на берег. Можна собі представити радість родичів, що годі описати.

— Радість можна хібаж відчутти, — сказала пані дому, і торкнула ліктем молодшу, щоби звернути увагу на сусіда-богатира.

— Так, то дасть ся тільки відчутти, — сказав сусіда, і ударив рукою по твердо випра-

правительство не могло в часі року шкільного розпустити 103 учеників, вписаних до цілейської гімназії. Оно в тім дусі і відповіло тоді Німцям, що годі в січні розганяти учителів і учеників. А щож зробило правительство тепер? — питає «Politik». Тепер розв'язало оно окрему низпу гімназю а учеників словінських поміщає в паралельних класах при гімназії німецькій провізорично. На який кошт? Чи паралельні класи будуть менше коштувати, як окремі класи? То знова якесь куріозум! Але видко з всего, що правительство носить ся з гадкою перенести відтак ті класи з Цілеї куди инде, щоби не нарушати дальше «німецького характеру» міста Цілеї. Але чи вдоволять ся таким перенесенем Словінці? То одно. А друге ще важніше, т. є. те, що за Словінцями стоїть нині ціла автономістична більшість в парламенті віденським. Чи згодить ся та більшість на таке change-passe? А може хоче бар. Гавч зробити се без парламенту? Він робив колись таке з чеськими школами, тільки се не вийшло йому тоді на добре. Імя п. міністра Гавча сталося в послідних часах голоснішим. Дехто зробив его вже наслідником гр. Баденього. Чи справді бар. Гавч розійшов ся вже з гр. Баденім, а тепер через справу цілейську зарекомендував ся опозиції? Чи Цілея має успокоїти розбурхане море німецьке? На се питане вижидаємо відповіди вже в найближшій часі...

В кінці нотуємо ще висказ дневника півофіціозного «Sonn u. Montags-Ztg.», котрий запоручає, що в кружках найбільше інтересованих — бо словінських — розпоряджене бар. Гавча не зробило великого вражіння. Словенці мали би се розпоряджене уважати за перший крок до стабілізованя словінської гімназії. За Цілею дало би їм правительство словінську школу ветеринарську в Цілеї і словінську гімназію в Мітербурзі.

Огляд книжок і часописий.

Die Sozialdemokratie in Theorie und Praxis oder ein Blick hinter die Coullissen. Von Teodor Lorentzen.*)

Як би то виглядало в будучій державі соціалістичній?

(Дальше).

Вихованє дїтий має відбувати ся після указок державних властей з виключенем впливу родичів. Діти не мають права спадкоємства, щоби їм се дістало ся, що роботящі родичі ошаддили би. Чиж се не похоже на великий дїм поправи. Соціалдемократи бажають се затерти

*) Див. Ч. 152.

ваній сорочці, під котрою ударяло чутливе серце. То можна тільки відчутти, але не описати, рівнож як і моє положенє, коли я до нитки перемоклий стояв перед утішеними родичами, не дасть ся описати; а мати приближила ся, щоби виляти на моїх руках сльози радості: Дайте спокій — вже я і так досить мокрий, сказав я.

Старша пані мило усміхала ся, та споглядала на молодшу, котра все з кріслом відсувала ся.

— Но, коли хто людске жите уратує, може бути гордим, — сказала пані Ольга.

— Певно, певно, ласкава пані. А не годить ся тим хвалитись і гордити, то тільки припадок, щастє.

— О, кількож то на вашім місці було би інакше собі поступило.

— Пані не щадять похвал для мене. Але правду сказавши, для чоловіка, такого як я, — кажу цілком щиро, — котрого жите вже не бавить, згадка з минулих літ єсть справдішним добродійством, без неї хто знає, чи не один жив би ще на світі? Она піддержує сили не одного, єсть звідую провідною, що йому вказує лучшу будучність. Так, пані, звізду, але не сонцем, при котрім гинуть звізди, що розгріває груди до праведного і щасливого жита. Завидую не одному того щастя!

(Далі буде).

і кажуть: «Тепер учить ся сей, що має капітал потрібний до того. У нас же учить ме ся той, що має до того голову, громада признає для кожного завід після его здібностей». Тим способом соціалдемократи не тільки відказують мені право лишати спадщину дітям, (а вже-ж кождий може щось ошадити окрім хіба уличного дармоїда-обідранця), але й відбирають вітцївске право, дбати про вихованє і призначенє дїтий. Тим способом діти і родичі стають просто невільниками великої соціалістичної держави. Деж та виславлювана свобода? Одною рукою бажають соціалдемократи визволити робітників зпід гнету капіталістів, а другою рукою забити їх в невільничі кайдани з їх родинами.

Свобода і рівність мали би бути в соціалній державі установлені громадскою ухвалою. Але тоді всі громадські ухвали мусіли би бути реальні і безсторонні. Чиж можна сего сподівати ся? Чи й тепер поступає ся на соціалістичних вічах після засади: рівне право для всіх?! Як поступив Бебель, сей апостол свободи і рівности, коли відбував страшний суд над «Саскою робітничою часописю», що хотіла бути більше самостійною? Коли оден з вічовиків замітив, що фракція надуживає свого впливу, тоді прискочив Бебель з президіяльного стола і вхопив бесідника за груди так, що мусіли їх розборонити. Так само як зробив Бебель, роблять і на соціалдемократичних зборах: скоро хто позволить собі висловити свою самостійну думку, всі кинуть ся на него. Хто не вірить, може зробити сей досвід. Нехай лише пригляне ся таким зборам. Як довго говорить соціалдемократ, все тихо; нехай же виступить з бесідою противник, тоді починає ся буча, так що бесідник не зможе промавляти. Треба мати окрему вдачу промавляти на таких вічах.

А які безсторонні ухвали соціалдемократів, се показали доволі їх віча. Хто має силу, той має право, а меншість мусить безусловно піддати ся. Досить навести приклад соціалдемократичних рад громадських у Франції. Коли в 1892 р. соціалдемократи побідили при виборах громадських в Тулузі, тоді нова рада громадека роздала між соціалдемократичних провідирів уряди і посади, а коли не вистарчило давних, утворено ще нові. Так дістав посади з того часу 12000 франків пенсії, генеральний секретар 9000, а иньші по 6000 фр. Так ділили ся там добичею з податкових грошей нехтуючи всякі закони.

Але Тулузі забавляло ся також мати нових справдешних заступників в парламенті і задля того в 1893 р. так сфалшували виборчі лісти, що 3000 неуправнених виборців голосувало, а 3000 управнених дармо шукали своїх імен в лістах! Завдяки таким заходам вибрано обидвох соціалдемократів з Тулузи до парламенту. — Отак то йде з безсторонністю соціалдемократів!

Справдешні таланти видобували ся на верх і без соціальної держави і доходили до видних становищ своїм талантом. В соціалній державі булоб зовсім інакше. Вправді соціалдемократи говорять дуже гарно: Держава буде дбати, щоби таланти до чогось дійшли. Але до чогож мають таланти образувати ся, коли не сподівують ся з того ніякого хісна? Соціална держава своєю рівністю убє прямо всяке змаганє до висших цілий!

Чогож мають люди сподівати ся в будучій державі соціалістичній що до подружжя і родини? «Саска робітнича часопись» подала була в сій справі довшу статю, де менше більше отцо сказано: «Горожанський стан забагато дбає про діти. Пролетарі відносять ся в сій справі холодніше. Велика смертність дїтий поміж робітниками поясняє ся тим, що діти не є для родичів божками! Се навіть велике щастє; бо тим способом наперед позбуває ся суспільність слабовитих і нездарних індивідуів, не піддержує їх на силу, щоби відтак дружили ся і приводили на світ слабовите потомство. У пролетарів жінка стоїть на рівні з чоловіком. Она заробляє собі на прожиток і домагає ся тих самих прав. Коли чоловік їй не признаєть більше, покидає его, позаяк своєю роботою може собі дати всюди раду. Позаяк сучасні закони представляють відносини посідаючої класи, то та свобода ще не є морально санкціонована; але в дійсности вже те-

пер женьщина користує ся своєю свободою. Женьщина не має потреби, «продавати ся» своєму чоловікови. Робітниця може ждати. Она може мати «зносини» з якимсь молодим чоловіком, а коли він їй не припаде до вподоби, може его покинути а поглядіти собі відповіднішого. Ідея теперішньої суспільности горожанської, женьщиби «на пробу», не дасть ся зреалізувати. Але робітники можуть сю оправдану ідею «подружжя на пробу» зреалізувати і они се в дійсности переводять майже всюди. Такою свободою виключилоб ся одним розмахом всяку лож і облуду з жита людского. Несчасливі подружжя булиб неможливі; позаяк при всій моралі духовній всі подружжя теперішні є по більшій часті несчасливі (!). Жінка не може рівночасно іти до фабрики і відповісти своїм обовязкам яко господиня, тим то треба їй ті останні обовязки відняти. Вихованєм дїтий займають ся чужі, бо педагогічно образований чоловік зуміє се ліпше як найліпша жінка. Скоро діти стали спосібними до роботи мають також іти до фабрики. Діти платять родичам за удержанє кошт прожитку. Але тоді батько тратить свою власть над дітьми; се виробить самостійні, енергічні характери.

Одним словом: давна форма родини у пролетаріаті зовсім змінєє ся. Але ся зміна не є так, як у горожан, розкладом, але она має в собі елементи нового ліпшого уладженя. Фабрична робітниця не може бути також господинею дому. Се спонукало деяких підприємців завести рід курсів домашнього господарства для молодих робітниць. Що щось такого не може помочи, річ ясна, бо се іде против розвою; продуктивно працююча женьщина мусить бути визволена від домашнього господарства. Варенє страв стане, так як вихованє дїтий, функцією певних осіб, котрі будуть се робити для більшого числа родин.

Отсе образок будучої держави соціальної що до пожитя дїтий, батьків і материй!

Далі буде.

Вісти політичні.

Гр. Голуковский в своїй подорожі до Віттель має стрінити ся з міністром справ заграничних, Ганотом.

Гр. Бадені, як доносили, виїде в сїм тиждні до Ішлю, до цісаря. Однакож авдієнция ся не спонукана ніякими актуальними справами. По повороті з Ішлю виїде президент кабінету на відпустку до Буска, де забавить до половини серпня. Аж до повороту будуть всі справи внутрішньої політики спочивати в спокою. Всякі комбінації дневникарські полишать ся проте комбінаціями. Тимчасом гр. Бадені вже в Буску.

Nase Morava, новий орган чеських реалістів на Мораві, виступив проти розпоряджень язикових дуже рішучо. Він удержує, що згадані розпорядження не надали язикови чеському рівноправности, а допоможуть мові німецькій до того, щоби сталась мовою державною. Розпорядження ті неволять без потреби урядників німецьких в округах німецьких до присвоєня собі язика чеського, котрого не будуть в практиці уживати. Треба інакше взяти ся до діла. Буде справедливіше, як всім трем язикам в краях чеських надамо повну рівноправність і скажемо: в чеських, польських і німецьких округах буде язиком урядовим виключно сей або той язик, а в мішаних два язика, після потреби і місцевих обставин.

816 професорів університетів німецьких зсоцідаризувало ся на днях в відкритім письмі з протестом німецького університету в Празі проти розпоряджень язикових. «Politik», згадуючи про се, каже: тепер може Шенерер сьміло підняти голову в гору. Его ідея паннімецька найшла собі жинчений ґрунт. Для правительства сей прояв повинен бути пригадкою, куди ведуть чеських Німців їх проводирі. Німеччина видимо мішаєсь вже в нашу внутрішню політику. Як би така демонстрация виходила від неуків, ми би могли єї промовчати. Але тут виступили з своїм судом люди науки, а то в обороні будьто угнетених Німців в Австрії.

Hlas, орган католицького сторонництва на Мораві, помістив передову статю, в котрій промовляє за витворенєм тісного славянського союзу в радї державній проти іреденти німецької.

Тількиж Славяни (іменно Чехи) повинні відложити свій лібералізм на бік, знаючи добре, що їх лібералізм зміг би віддрюлити від теперішньої більшості парламентарної католицьких Німців.

Пос. Аксман, антисеміт, станув 16 липня перед своїми виборцями в Відні і виступив рішучо проти обструкції і язових розпоряджень, котрі, як сказав, нікого не вдовольнили, а ворогам Австрії, династії і ворогам християнства подали спроможність, потрясти основами держави. Ліберали жидівські скористали з сеї нагоди і, висунувши на перше місце оборону німецькості, стараються вилізти з багна свого. Ониж самі вже стілько разів продали за миску сочевиці нарід німецький. Ім до помочи прийшов Шенерер і соціальна демократія з «Arbeiter Zeitung». А сей сам Шенерер сказав колись: «Як би одного дня праса жидівська згодила ся на мою програму, тоді маєте право назвати мене зрадником народу». Шенерер засудив ся сам, бо нині вся праса жидівська величає його. Шенерера годі проте уважати чесним політиком. Їго поведене нечесне. А до чого доведуть ті три союзники? Они знищать повагу парламенту, в надії, що колись захоплять в свої руки цілу владу. Але до сего ми, антисеміти, не допустимо. Ми стоїмо на становиску національним, німецьким, але ми радо признамо і другим народам приналежні їм права.

Шовінізм німецький поплив на днях широкою струєю з редакції бернського «Tagesbote». Там сказано: «Німці спокійно дивлять ся в будучину. Гавч, Мервельт, Куденгове чи хто инший буде наслідником гр. Баденого — їм все одно. Німці знають те, що не подадуть руки до гнилого мира. Не лише розпорядження язові і автори їх, але ціла система мусить упасти. Допустити Чехів, Поляків, фєвдалів і клерикалів до управи в Австрії, значить одно, що державу нашу поставити горі ногами. Ядро більшості парламентарної мусять творити Німці, а побіч них можуть групувати ся Поляки, Чехи, Словінці та Італіянці. Молодочехи, фєвдальні державці, ультрамонтани і польська шляхта, наколи Русини і послі V кури не навчили єї ще розуму, — для них всіх місце в опозиції. Треба найти державного мужа, що Австрию поставив би назад на ноги. Відтак вже будуть Німці ласкаві і умірковані супроти других народів австрійських». З статі сеї виходить, що треба видати закон новий основний, котрий би з гори назначував, що в парламенті австрійським не може ніхто верховодити, крім — «куцого, узловатого» Німця. А се доперва звалось би конституцією!

Хорватський «Обзор» подає вість, що межі Сербії а сьв. Престолом римським буде заключений конкордат, на основі котрого буде в Сербії засноване одно католицьке єпископство з правом читати в церквах літургію на старо-сербській мові. Католицькі єпископи Хорватії старають ся завести таку літургію і у себе.

Більов має вже від 11 серпня стати канцлером держави німецької на місце кн. Гогенлое.

НОВИНКИ.

— В справі науки релігії в Яслі для руських дітей, котрих там є около 45, внесли родичі петицію до ц. к. Ради шк. кр., позаяк доси там руські діти вчаються на науку лат. релігії (В сій справі віднесли ся руські родичі з Ясла о поміч до обидвох членів Ради шк. кр. сов. о. Тороньського і Барвіньського). «Галічанін», пишучи про єю справу, зазначає, що справа та повинна би бути рішена користо і без згаданих членів Ради шк. кр., позаяк на єї чолі стоїть п. Божинський, котрий як політик підпірає руський сепаратизм! Отже після Галічаніна вдовольнити потреби руських дітей, щоби могли основ сьв. віри учити ся в своїй мові і після русько-католицького обряду значить — піддержувати руський сепаратизм, а для обєднательної ідеї ліпше так, як тепер є! Цікава лєогіка!

— Др. Григорій Величко професор історії в руській гімназії в Перемишлі, звисний автор малі України-Руси виїжджає в цілях научних до Петербурга, де перебуде через час вакацій.

— В учительській семінарії в Станиславові відбув ся іспит зрілості в днях від 3 до 16 с. м. під проводом краєвого інспектора Болеслава Барановського. До іспиту зголосило ся 22 кандидатів семінарії, 24 приватисток і 1 приватист. З Русинів зложили іспит: Базюк Лев, Будний Юліян, Григорців Мелітон, Кинасевич Петро, Менкарьский Жигмонт (з відзн.), Микитка Йосиф, Принда Йосиф, Янкевич Лев, Новодворський Володимир. Між 24 приватистками не було ні одної Русинки, за те було аж 9 жидівок.

— Іспит зрілості в гімназії в Коломиї відбув ся в днях 10, 12, 13, 14 і 15 липня с. р. під проводом краєвого інспектора шкіл середних Івана Левицького. До іспиту згололило ся 25 публичних учеників і 3 екстерністів. Сьвідомства зрілості одержали: Атенштедт Володислав, Баньковский Алексій, Блюменталь Еміль, Бородайкевич Ярослав (екст.), Бубелля Тадей, Хоминський Стефан, Черкавський Мирослав, Чубатий Партеій, Добек Роман, Френкель Мендель, Ганчарський Артур (з відзн.), Городецький Тадей, Глібовицький Теодозій, Ясінський Юрій, Крушельницький Антін, Посацький Лев (з відзн.), Рапапорт Йосиф, Розенбаум Шулєм, Шефер Маріян, Урман Герш, Вахман Мордко (з відзн.), Вайх Мендель, Вітемберський Мечислав. — Поправку одержало 4 абітурієнтів, 1 відступив.

— Процес ходорівський. Акт обжаловання против робітників, що дня 4. цвѣтня брали участь в антисемітських подїях в Ходорові, доручила вже прокуратура в Бережанах обжалованим. Розправа розпочне ся 26. липня і потребає 14 днів. Обжалованих є 49 осіб, в тім числі один жид, прочі самі робітники. Сьвідків покликано 93.

— Добре бавлять ся. Обструкція угорського сойму бавить ся мимо жару як найлучше при цукрових преміях. Правду висказують поодинокі послі з таким сарказмом, що і ліберали угорско-жидівські вторують їм невимущеним сьміхом. Пос. Асбот говорить, приміром, так: Панове, ратуйте бідних фабрикантів цукрових! Селяни наші, хоч зруйновані, то таки вже освоїлись з бідною. Але фабрикантам годі навикнути. На цукровнях они виправді збогатили ся — се їх заслуга для краю — але їм треба ще землі наших магнатів, а тої не куплять, як їх не поратують преміями. Недавно купив один цукровар віденський добра старої родини угорської. При перших виборах надано єму за те шляхотство, при других ордер і баронію. Дайтеж єму тепер ще премію, щоби не пропав. У нас настали тепер лучні часи. Старе християнське Євангеліє замінили ми на Євангеліє ребаху, а в сїм Євангелію стоїть: не сороми ся а шахруй! Хто виступав проти того Євангелія, того клеймують ліберали зрадником держави. — Пос. Кальман говорив знова так: У нас три біди. Перша ржа на пшениці, друга філюксер в наших виноградях, а третя — то ваша премія цукрова. Бураки не спасуть Угорщини. Противно. Лібералізм ваш для народу одно що філюксеризм, а премії цукрові — то ржа. Премії витворять биду, біда соціалізм, соціалізм — анархія, а анархія — нігілізм. Премії цукрові женуть що раз тисячі людей за море. Угорщина сидить вже в пащі мольоха, що зве ся капіталізм. Як можете жадати від бідних людей, щоби они заходили ся лише коло вареня цукру для ніжних ротиків крезусів. Колись вся Європа корилась перед рицарством угорським, а потомки тих рицарів молять з сльозами в очех сойм угорський, щоби наділив їх преміями за виріб цукру, котрий вишлють за границю. — Пос. Віпонтай добавив до тїх виводів: Чи ви, панове, не бачите, що сими преміями форитує одну верству народа в некористь всіх других верств. Картелисти цукрові — се гієни, що пожирають трупа угорського, т. є умираючий нарід угорський, а п. міністер Люкач? Він годує ще ті гієни.

— Тучі і бурі, які бушували в послїдних часах над Галичиною, були лише слабим відгомном тих величезних орканів, що лютілись рівночасно в цілій полудневій Європі. Жара навіть вночі сягала в декотрих краях понад 30 Р. нагло зірвали ся бурі, переходили в труби водшпів, що кінчили ся звичайно обірванєм хмар, а філії води в млі ока заливали поля і міста. Бурі перейшли півколесом над Європою. Зачали ся на британських побережах, перейшли до полудневої границі, кинули ся на пірейський півостров, де в Португалії в сполученю з трясенєм землі починили спустошеня. Перейшли через Кастилію і Андалузію, через два дни лютували на Балєарах, Сардинії і Сицилії, а на берегах Тунісу розбили багато кораблів. Відтак малисьмо вибух Везувія, а ціла затока каринтійська і прилягаюча суша дрожали через 36 годин. Жертвою оркану, що шалів на єгейськїм морі, упало 38 меньших і більших кораблів.

— Товія Майслєр, звичайний жидок і продавець

сира в Н. Санчи, хотів там забагатіти, та утворив в своїй хаті фабрику білетів залізничних на шляху Тарнів-Новий Санч. Кондуктори замічали від давна, що білети їзди сьуть тут і там підроблені, але виновника годі було викрити. Аж з віторка на середу минушого тиждня повело ся агєнтові поліційному з Кракова виловити ту цікаву птицю в особі Майслєра. Подибано багатий склад підроблених білетів, котрі проворний жидок продав своїм братям по крові по знижених цінах.

— Президент Фор, що в серпни навістити царя російського, буде приймаєний з всякими почестями в Петербурзі. Управителя Франції ждуть обіди двірські, галеві представлення, ілюмінация парку в Петергофі і ревія військова в Краснім селі. Президент дає обід в амбасаді французькій. На стрічу президента виїдуть на кораблі до Кронштаду кольтоністи французькі з Петербурга. Фор положить також камінь угольний під французький шпиталь в Петербурзі, а в память єго гостини буде вибитий золотий медаль.

Відозва

русского добродетельного товариства «Шкільна Поміч» у Львові.

У Львові існують три руські людські школи: мужеска і женська школа вправ (при учительських семінаріях) і школа імени Маркіяна Шашкевича. Як у всіх столичних школах горне ся і сюди значне число дуже бідних дітей, котрі живуть в великій нужді і потребують (щоби могли користати з науки) конечної помочи.

При иньших львівських школах завязали ся від давна осібні добродетельні товариства, що (видаючи рік-річно значні суми) поставили собі за ціль, піддержувати бідну молодіж шкільну, а через те уможливити просьвіту і ширене морально-релігійних засад серед найбільшійших верств сусьпільности.

Тим більше пекучою показала ся потреба такої помочи в наших руських школах. Тому то й завязалось скоро по отвореню сих шкіл з поміж львівських Русинів товариство «Шкільна Поміч», котре покляло собі за задачу, підпомагати бідні руські діти, що побирають науку в руських школах. Ціль наша найшла щирий привіт у всіх патріотів і добромислячих людей, — руські і другі краєві інституції, Львовяни і патріоти з провінції складали нам радо свої жертви. І при тій помочи уділяли ми бідним дітям одїж, обув, книжки і под.

Однак фонди товариства «Шкільна Поміч» сьуть надто малими, щоби зарадити бодай найконечнійшій потребі. З одної бо сторони збільшило ся значно через основанє третої (женської) школи число бідних дітей, — а з другої сторони зросла через велику дорожню у Львові нужда між біднішою верствою людности. Наші теперішні фонди зовсім не вистарчають, щоби сій нужді прийти бодай по часті в поміч.

Ми звертаємось тому до милосерних сердець всіх Русинів і просимо, щоби зволили спирати наше товариство малими річними датками. Наші руські школи і вихованє молодіжи в рідній язичі і в привязаню до нашого сьв. обряду — найшли у всіх Русинів загальну симпатию. Ми надїємо ся, що руська Сусьпільність не відкаже нам своєї великодушної помочи.

Від виділу товариства «Шкільна Поміч» у Львові.

Голова

о. Александер Стефанович.

ПОСМЕРТНІ ₴ ВІСТІ.

О. Александер Малецький, парох в Видинові, деканата сьнятинського, упокоїв ся скоропостижно дня 13 липня в 80 році житя а 55-ім сьвященства. В. є. п.!

О. Іван Німців, вислужений декан устрицький і парох в Летни, член русько-народних товариств, упокоїв ся по довгій і тяжкій недужі 14 липня в 67 році житя а 40-ім сьвященства. В. є. п.!

Головний склад комісовий в антиції під

»СРІБНИМ ОРЛОМ«

Зигмунта Рукера у Львові.

161 11—2

Гігієнічна охорона для пань

є найвигіднішою і найлучшою.

Перевисшає всі дотеперішні спеціальности гумові.

Картон 2 зр.

Розклад їзди поїздів залізничних

обов'язуючий від 1. липня 1897.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середньо-європейського).

Поїзд			Поїзд		
посп.	особ.	до Львова	посп.	особ.	зі Львова
приходить	о годині		приходить	о годині	
7:30	з Іцкан	до Львова	6:00	до Підволочиска з голови двірця	зі Львова
7:50	" Янова		6:10	" Іцкан	
7:52	" Тернополя на Підзамче		6:15	" Підволочиск з Підзамча	
8:05	" Лавочного		6:45	" Іцкан	
8:15	" Тернополя на головний дворець		8:40	" Кракова	
8:25	" Сокала		8:55	" "	
9:10	" Кракова		9:20	" Скольного (до Гребенова від 10 ¹⁰ / ₇ —31 ¹ / ₈)	
10:35	" Ярослава		9:25	" Сокала	
1:30	" Янова		9:40	" Янова	
1:40	" Кракова		10:05	" Підволочиск з головного двірця	
1:50	" Скольного (Гребенів від 10 ¹⁰ / ₇ до 31 ¹ / ₈)		10:27	" з Підзамча	
2:15	" Черновець		10:45	" Іцкан	
2:30	" Підволочиск на Підзамче		1:04	" Янова (лиш в неділі і свята)	
5:25	" Сокала	до Львова	2:08	" Підволочиск з головного двірця	зі Львова
5:35	" Підволочиск на Підзамче		2:31	" Брухувич що неділі і свята до дальшого зарядження	
5:45	" Іцкан		2:40	" Черновець	
Ніч			2:50	" Кракова	
3:04	з Підволочиска на Підзамче		3:00	" Янова	
3:30	" " головний дворець		3:05	" Скольного (від 1 ¹ / ₅ до 30 ¹⁰ / ₉ з Стрия)	
5:10	" Кракова		4:40	" Ярослава	
6:00	" Підволочиск на головний дворець		3:40	" Зимної води що день до дальшого зарядження	
6:55	" Кракова		3:48	" Брухувич	
8:00	" Янова тільки в неділі і свята що день а від 10 ¹⁰ / ₇ до 31 ¹ / ₈ в будні дні		Ніч		
8:15	" Брухувич тільки від 26 ¹ / ₈ аж до дальшого зарядження		4:40	до Кракова	зі Львова
8:45	" Кракова		5:20	" Лавочного	
8:49	" Брухувич тільки від 1 ¹ / ₇ до 25 ¹ / ₈		6:24	" Янова лиш в будні дні	
9:01	" Янова (від 10 ¹⁰ / ₇ дня 31 ¹ / ₈ в неділі і свята)		6:45	" Кракова	
9:10	" Іцкан, Бергомету з виймком понеділка		7:05	" Сокала	
9:30	" Кракова		7:25	" Тернополя з головного двірця	
9:43	" Підволочиск на Підзамче		7:30	" Лавочного	
9:50	" Іцкан		7:47	" Тернополя з Підзамча	
10:00	" Підволочиск на головний дворець		8:50	" Янова в неділі і свята	
10:20	" Скольного (лиш від 1 ¹ / ₅ до 30 ¹⁰ / ₉ Стрия, Хирова		10:30	" Іцкан	
12:10	" Лавочного		11:00	" Кракова	
			11:37	" Підволочиск з головного двірця з Підзамча	

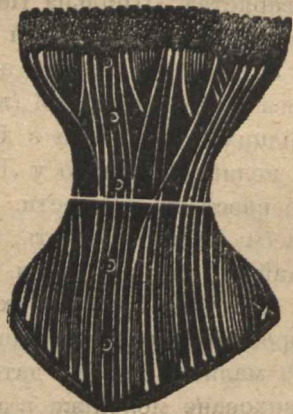
ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Магазин блаватних товарів
Дамскої конфекції
Білизни

Антін Пізунський

у Львові,
Академічна ч. 12.

поруває великий вибір сезонних новостій, а також склад полотен, шертінгів, хусток, ручників, сервет, обрусів, пончіх, скарпеток. — Робітня сукон і швальня білизни. Прібки на жаданє висилає ся. Ціни як найприступнійші. 151 9—47

Ново отворена робітня
Горсетів, Рукавичок і Бандажів
С. Гальянтовського

у Львові, площа Бернадинська, число 3.

виконує на замовленя:

Руптурові бандажи, паси на живіт, ортопедичні горсети і звичайні, кулі, шудла, машини на ноги, суспенсорія, рукавички »glasse«, дунські і козлові. Оправляє: подушки, шапки, шельки, екрани, диваники, тасьми до дзвінків і т. д. в як найкоротшім часі по найнищих цінах. 158 6—10

1000

туток цигаретових за 1 зр. поруває фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

Львів, уліця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом упаковане відсилка franco.

Кароль Домічен

електро-механік у Львові

ул. Сикстуска ч. 23
газовим мотором двигане

Заведене

електро-механічне заводить найтривальше і найдешевше:

дзвінки електричні, телефони, громозводи і такі інші.

Всякі направки орудує як найсовітнійше.

ул. Хорущини ч. 11
старано устроєний фаховий

Варстат

для направи роверів

удержує на складі славно-звісні сьвітові

Ровери »Адлер« разом прибори: гуми, ліхтарки, дзвінки і т.

д. найлучшого рода. 160 8—10

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих

у Львові, Ринок ч. 25.,

(І. поверх)

приймає всілякі замовленя і виготовляє їх з густом і елеганцією після найсьвіжішних журналів.

Дмитро Затурский

поруває свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітей

у Львові, ул. Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елегантий. Ціни умірені. Замовленя з провінції залагоджує відвотною почтою. 80 7—10

Всілякі купони

вильосовані цінні папери

вишачує

без потручення провізії або коптів

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

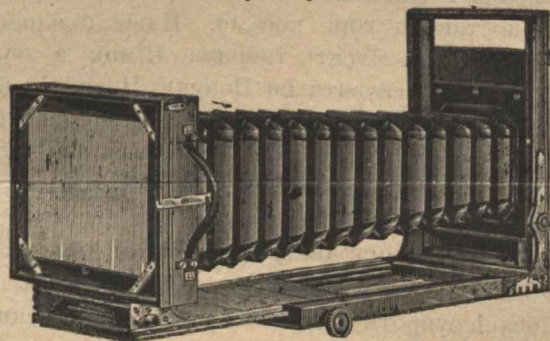
БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Контора виміни і відділ депозитовий перенесені до льокалю партерового в будинку банковім.

(26)—?

Перший християнський

ново отворений склад апаратів і всіляких приборів

до заводової фотографії і для П. аматорів

поруває низше цін у всіх фірмах краєвих і заграничних.

Апарати від 6—250 зр. на складі. — Висилка на провінцію відвотною почтою виконує ся. — Найбільший і найдешевший склад всіляких приборів до фотографії. На жаданє вишачує ся апарати до великості 24:30 (за винагородою 2% вартості апарату) з обективами Voigtlander'a, Steinheil'a, Göerz'a і т. д.

Едмунд Бродковский

Львів, ул. Баторого 22. 131 8—140

Вже появила ся з друку

РУСКА КУХАРКА

або

Школа вареня по руски

містить 41 знаменитих зуп.

Всі печені, які тільки можливі: Волові, баранячі вепрові і т. д.

Байцованє шинок, робленє знаменитих кишок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пизи і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустою і т. п.

Робленє вкусного набілу і т. п.

Все в рускій мові.

Ціна 70 кр.

По надісланю переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народово Ст. Манецкого і Спілка, Львів. Готель Жоржа.

З Друкарні В. А. Шийковского.

Видає й відповідає за редакцію: Стефан Кульчицкий.